

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Министерство образования и науки Республики Бурятия
МО «Закаменский район»
МАОУ «Ехэ-Цакирская средняя общеобразовательная школа»

РАССМОТРЕНО на заседании
МО учителей естественно-
математического цикла
Аршанова /Аршанова И.Л./
Протокол №1 от «30» 08 2024г

СОГЛАСОВАНО
Замдиректора по УВР
Чумбурел /Чумбурел А.О./
Протокол №1 от «30» 08 2024г.

УТВЕРЖДЕНО
Директор школы
Тармаева /Тармаева Х.В./
Протокол № 26 от «30» 08 2024г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета
«Бурятский язык»
для 7 класса основного общего образования
на 2024-2025 учебный год

Составитель: Цырендоржиева Оюна Мэлсовна ,
учитель бурятского языка и литературы

у. Ехэ-Цакир, 2024 г.

Тайлбари бэшэг

7-дахи классай буряад хэлээр ажалай программа иимэ нормативна документнууд дээрэ үндэһэлнэ:

- Федеральный государственный образовательный стандарт основного общего образования ФГОС;
- Программы для бурятских школ [Базарова Д.Б., Санжина Д.Д, Будаева Г.Д., Будаин Б.Б., Ошоров С.Г., Патаева В.Д. Бурятский язык: V-XI классы. - Улан-Удэ: Бэлиг издательство, - 2008.];
- Учебный план МАОУ “Ехэ-Цакирская СОШ” на 2024-2025 учебный год;
- Основная образовательная программа основного общего образования МАОУ “Ехэ-Цакирская СОШ”;
- Годовой календарный учебный график МАОУ “Ехэ-Цакирская СОШ” на 2024-2025 учебный год;

Ажалай программа бэелүүлгэдэ иимэ хуралсалай ном хэрэглэгдэхэ зэргэтэй. Б.Б.Будаин, С.Г.Будаин “Буряад хэлэн”, 7- дахи класс, Улан-Удэ, «Бэлиг», 2018 г.

Шухала шадабари ба дадалнууд

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты):

- өөрынгөө сэдхэлэй байдал түрэл хэлэн дээрээ хэлэхэ;
- оршон тойронхи байгаалиин, тиихэдэ хажуудахи хүнүүдэйнгээ байдал ойлгохо, тэдэндэ өөрынгөө хандаса, хүнүүдые дэмжэһэнээ, тэдэндэ туһалһанаа түрэл хэлэн дээрээ харуулха;
- өөрынгөө хэлэ уран, баян, тодо, сэбэр болгохоёо оролдохо;
- тоонтодоо, түрэл орондоо дуратай байһанаа, өөрынгөө хандаса харуулха;
- уншаха, харилсаха дуратай байха;
- бэшэхэ шадабаритай байха, буулгажа бэшэхэ, шагнажа абаад бэшэхэ, өөрөө зохёон бэшэхэ;
- өөрынгөө сэдхэлэй байдал тухай, тиихэдэ үзэһэн юумэнууд тухайгаа бэшэжэ (эссе жанрын түхэлөөр) харуулха;
- түрэл хэлээ судалха эрмэлзэлтэй байха;
- өөрынгөө хэһэн ажал сэгнэжэ шадаха.

Бээ гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):

- өөрөө хэшээлэй темэ хэлэхэ, зорилгыень табиha;
- багшатаяа сугтаа хуралсалай проблемнэ асуудал яажа шиидхэхэ тухайгаа хөөрэлдэн, тусхай түсэб табиha;
- өөрынгөө хэжэ байһан үйлэнүүдые түсэбэй, алгоритмын үйлэнүүдтэй тааруулха, зэргэсуулхэ, тиин өөрынгөө ажаябуулга шалгаха, сэгнэхэ, зүб болгохо;

- өөрынгөө, ондоо хүнүүдэй, классайнгаа ажал тусхай критеринүүдээр шалгаха, хэр зэргэ шадабаритай болобобиб гэжэ элирүүлжэ һураха,
критеринүүдые зохёохо;

Оршон тойрониин шудалха шадабари (познавательные УУД):

- текстээр дамжуулагдаһан мэдээсэлнүүдэй янза (виды информации) ойлгохо; юун тухай хэлэгдэнэб, удхань амар бэ, идеянь ямар бэ?
- олон ондоо янзын уншалга хэрэглэхэ;
- ондо ондоо түхэлтэй текстнууд (текст, схема, таблица, зураг) сооһоо өөртөө мэдээсэл олохо;
- үгөөр хэлэгдэнэб ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ;
- анализ, синтез хэхэ;
- шалтагаан хойшолон хоёрой хоорондохолбоо харуулха, тодоруулан зохёон тогтоохо;
- бодомжолхо.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- хэлэлгып зорилгоһоо дулдыдуулан өөрынгөө һанал бодол амин ба бэшэгэй хэлэн дээрэ харуулха;
- хэлэхэ, харилсаха зорилгоһоо үндэһэлэн, хэрэгтэй сагта монолог үг, али диалог хэрэглэжэ шадаха;
- өөрынгөө һанал бодол, һанамжа хэлэжэ, баталжа шадаха;
- хүнүүдэй хэлэһые шагнаха, ойлгохо, тиин өөрынгөө һанал бодол хубилгахаяа бэлэн байха;
- ажаябуулга эмхидхэхэдээ, хөөрэлдэжэ, хоорондоо хэлсэжэ, нэгэ һанал бодолдо ерэхэ;
- асуудалнууды табиха.

Программын бүридэл

VII класс

1. Дабталга.
2. Үйлэ үгэ.
3. Дахуул үгэ.
4. Холболто үгэ.
5. Зүйр үгэ.
6. Аянгалһан үгэ.
7. Дабталга.
8. Холбоо хэлэлгэ хүгжөөлгэ.

Буряад хэлээр 7-дахи классай календарна-тематическа түсэб

№	Разделнүүд, темэнүүд	Темэ үзэхэ сагай тоо
	Турэл буряад хэлэн	1ч.
1.	Оролто хэшээл. Үндэһэн буряад хэлэнэй баялиг.	1
2	Хэлэн ба хэлэлгэ. Зуб бэшэлгэ. 5-6 классуудта үзэһэноо дабталга	
3	Фонетикэ. Графика. Орфоэпи.	1
4	Бэшэгэй дурим.	1
5	Лексикэ, лексикологи	1
6	Фразеологи	1
7	Угын буридел	1
8	Юумэнэй нэрын морфологическа шанар шэнжэнүүд. Юумэнэй нэрын падежэй залгалтанууд болон нуурида болодог хубилалтанууд.	1
9	Юумэнэй ба түлөөнэй нэрэнүүдэй нюурта, өөртэ хамаадал.	1
10	Шанарта ба харилсаата тэмдэгэй нэрэнүүдэй илгаа.	1
11	Бүридэмэл тоогой нэрэнүүдэй бэшэлгэ дабталга.	1
12	Тулоонэй нэрэ. Дайбар угэ.	1
13	Холбуулал. Мэдуулэл.	1
14-15	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ Үгүүлэл. Текст	2
	Үйлэ угэ	
16	Үйлэ угын удха шанар. Үйлэ угын мэдуулэл соохи үүргэ	1
17-18	Үйлэ угын анхан ба гараһан нуури	2
19-20	Үйлэ угын бии бололго. Шэглэһэн ба шэглээгүй үйлэ үгэнүүд	2
21-22	Үйлэ угын маягууд, вид	2
23-25	Үйлэ угын түхэлнүүд. Мэдуулһэн түхэл	3
26-28	Хандаһан түхэл.	3
29-31	Причастна түхэл	3
32-33	Шалгалтын худэлмэри	2
34-35	Причастинуудай юумэнэй нэрын удхатайгаар хэрэглэлгэ	2
36-38	Причастинуудай зохилдол	3
39-41	Причастинуудай хамаадал	3
42-43	Шалгалтын худэлмэри	2
44-47	Деепричастна түхэл	4
48-50	Причастна ба деепричастна түхэлнүүдэй үүргэ.	3
51-52	Үйлэ угын түхэлнүүдээр морфологическа шүүлбэри. Шалгалтын худэлмэри	2
53-54	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Репортаж бэшэлгэ. Бодомжолго-найруулга бэшэлгэ.	2
	Тухалагша хэлэлгын хубинууд	
55	Тухалагша хэлэлгын хубинууд тухай юрэнхы ойлгосо.	1
56	Зүйр үгэнүүд тухай ойлгосо Зүйр үгэнүүдэй удхаараа илгарал.	1
57-58	Зүйр үгэнүүдые хамаатай үгэтэйн сугтань ба амяарнь бэшэхэ дүрим.	2
59-60	Шалгалтын худэлмэри	2

61-62	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Хөөрэлдөө (интервью) эмхидхэлгэ, бэшэлгэ.	2
	Дахуул үгэнууд	
63	Дахуул үгэнүүдэй удха шанар	1
64-65	Дахуул үгэнүүдэй илгарал	2
66-67	Дахуул үгэнүүдэй бии бололго. Ондoo хэлэлгын хубинуудһаа гараһан дахуул үгэнүүд.	2
68	Дахуул үгэнүүдэй дахаһан үгынгөө залгалтануудые абалга.	1
69-70	Шалгалтын хүдэлмэри	2
71-72	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Очерк, хүнэй намтар бэшэхэ.	2
	Холболто	
73	Холболто тухай ойлгосо. Юрын ба бүридэмэл холболтонууд	1
74	Холболто болон холболто үгэнуудэй илгарал	1
75-76	Ниилэлдүүлһэн холболтонууд	2
77-78	Дахалдуулһан холболтонууд	2
79-80	Шалгалтын хүдэлмэри	2
81-82	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ	2
	Тусхай хэлэлгын хубинууд	
83	Аянгалһан үгэнүүд тухай ойлгосо. Аянгалһан үгэнүүдэй хойно запятой ба шангадхаһан тэмдэг хэрэглэлгэ.	1
84-85	Аянгалһан үгэнүүдые хэлэлгэдээ зүбөөр хэрэглэлгэ.	2
86	Абья дууряаһан үгэнүүд.	1
87-88	Шалгалтын хүдэлмэри	2
89-90	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Хөөрөөн, тэрэнэй композици. Үгтэһэн хөөрөөе ямар нэгэ геройн талаһаа болгон найруулга бэшэхэ	2
91	Сэглэлтын тэмдэгүүдэй үүргэ	1
92-93	Сэглэлтын тэмдэгүүдые зүбөөр хэрэглэлгэ	2
94-95	Үйлэ үгэнүүдэй түхэлнүүд	2
96-97	Үйлэ үгэнүүдэй морфологическа шүүлбэри.	2
98	Нюурай зүйр үгэнүүдые дабталга.	1
99	Дахуул үгэнүүд	1
100	Холболто	1
101	Аянгалһан үгэнүүдтэй мэдүүлэлнүүдые зүбөөр хэлэлгэ ба уншалга	1
102-103	Шалгалтын хүдэлмэри	2
104-105	Бэхижүүлгын хэшээлнүүд	2

